

Рябець Катерина 

доктор наук з державного управління, доцент,
професор кафедри управління,
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна
k.riabets@kubg.edu.ua

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНОГО ДОСТУПУ ДО ОСВІТИ

Анотація. У статті досліджено виклики та можливості впровадження інноваційних технологій у систему освіти України в умовах війни. Використання інформаційно-комунікаційних технологій розглядається як важливий інструмент для створення інклюзивного освітнього середовища, що враховує потреби усіх здобувачів. Одним із ключових аспектів є розвиток цифрових навичок педагогів і здобувачів для забезпечення рівного доступу до освітніх ресурсів. Підкреслено важливість створення стратегій для розвитку цифрової інфраструктури, підвищення кваліфікації педагогів і доступу до електронних ресурсів. Крім того, розглянуто питання підтримки інклюзивної освіти та адаптації навчальних матеріалів для здобувачів з особливими потребами. Дослідження містить пропозиції щодо формування партнерства між освітніми закладами та технологічними компаніями для покращення якості навчання.

Ключові слова: державна політика, цифрові навички, інклюзивність, освіта, інноваційні технології.

Annotation. The article examines the challenges and opportunities of implementing innovative technologies in Ukraine's education system during wartime. The use of information and communication technologies is considered an essential

tool for creating an inclusive educational environment that meets the needs of all learners. One of the key aspects is the development of digital skills among teachers and students to ensure equal access to educational resources. The importance of developing strategies for digital infrastructure improvement, teacher training, and access to electronic resources is emphasized. Additionally, the article explores issues of inclusive education support and the adaptation of learning materials for students with special needs. The study provides recommendations for establishing partnerships between educational institutions and technology companies to enhance the quality of education.

Key words: *public policy, digital skills, inclusivity, education, innovative technologies.*

Вступ. Проблема обмеженого доступу до якісної освіти є серйозним чинником нерівності в суспільстві, особливо в умовах, коли країна стикається з такою складною ситуацією, як війна. Варто підкреслити, що освіта – це не лише основне право кожної людини (ст. 53 Конституції України), але й важливий інструмент для особистісного розвитку та професійного зростання.

Однією з ключових цілей державної політики щодо впровадження інноваційних технологій у навчальний процес є забезпечення рівного доступу до освіти. У сучасних умовах стрімкого технологічного прогресу інтеграція цифрових інструментів у навчальні процеси стає особливо актуальною. Використання інформаційно-комунікаційних технологій сприяє створенню інклюзивного освітнього середовища, що враховує потреби всіх здобувачів освіти, зокрема тих, хто має обмежений доступ до ресурсів і можливостей.

Викладені вище положення підтверджують, що обрана для дослідження тема має високий рівень актуальності, оскільки саме державна політика впровадження інноваційних технологій в освітній процес є ключовим фактором створення інклюзивного та технологічно розвиненого освітнього середовища.

Мета статті – теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій удосконалення державної політики впровадження інноваційних технологій у навчальний процес для забезпечення рівного доступу до освіти.

Результати дослідження. В умовах війни в Україні проблеми, що пов'язані з інтеграцією інноваційних технологій в освіту, стають ще більш гострими через руйнування освітньої інфраструктури та скорочення фінансування освітньої сфери. Головною метою інноваційних технологій освіти є підготовка людини до життя в постійно мінливому світі. Сутність такого навчання полягає в орієнтації навчального процесу на потенційні можливості людини та їх реалізацію [1, с. 238].

Ключовими аспектами досліджуваної політики є розвиток цифрових навичок педагогів та здобувачів освіти, забезпечення доступності цифрових ресурсів і впровадження інноваційних методів навчання. Однак реалізація таких ініціатив стикається з численними викликами, серед яких диспропорції у фінансуванні, інфраструктурні обмеження та необхідність постійного професійного розвитку педагогів. Зазначене посилює існуючу нерівність і перешкоджає ефективній інтеграції технологій у навчальний процес.

На наш погляд, домінуючим шляхом розв'язання викладених проблем є системна реалізація державної політики, що спрямована на впровадження інноваційних технологій у навчальний процес. Аналізована політика здатна забезпечити рівний доступ до освіти незалежно від геолокації, створити умови для інтерактивного навчання та підвищення якості освітніх послуг, а також адаптувати систему освіти до мінливих умов, що виникають у результаті війни.

У контексті цих змін впровадження інноваційних технологій в навчальний процес особливо актуальне, оскільки в сучасних умовах дистанційне навчання зайняло вагомий позицію у професійній підготовці майбутніх фахівців і стало необхідною альтернативою, яка забезпечує безперервність освітнього процесу [2, с. 934].

У зв'язку з цим, важливо впровадити механізми моніторингу та оцінки ефективності інтеграції інноваційних технологій в освітній процес. Зазначене

може включати регулярні опитування серед педагогів і здобувачів освіти для виявлення рівня їх задоволеності навчальними методами, а також аналіз даних щодо успішності здобувачів у використанні цифрових ресурсів. Такі ініціативи сприятимуть оперативному коригуванню програм підготовки та навчання у відповідь на швидко змінювані освітні потреби.

Проте у цій новій реальності одна з головних проблем сучасності полягає в нерівності у володінні цифровими навичками, що не лише обмежує можливості дистанційного та онлайн-навчання, а й може призводити до порушень етичних норм використання технологій. Успішна реалізація державної політики у досліджуваній сфері повинна передбачати підвищення обізнаності педагогів та здобувачів освіти щодо відповідального ставлення до конфіденційності даних і забезпечення рівного доступу до освітніх заходів.

Державна політика повинна бути спрямована на стимулювання професійного розвитку педагогів, звертаючи увагу на інтеграцію інноваційних технологій у навчальні процеси. Можливості для професійного навчання мають бути систематичними, пов'язаними з реальними потребами освітньої практики та узгодженими з навчальними цілями закладів освіти, забезпечуючи педагогам умови для ефективного використання цифрових інструментів в аудиторіях.

Для забезпечення рівного доступу до освіти необхідне впровадження конкретних стратегій щодо розвитку інфраструктури, цифрових ресурсів та навчальних програм. Це передбачає не лише забезпечення закладів освіти сучасним обладнанням і доступом до Інтернету, але й створення платформ для онлайн-навчання, що дозволить здобувачам освіти з різних регіонів і соціально-економічних груп отримувати якісні знання.

Активна роль держави повинна мати вираз у фінансуванні програм підвищення кваліфікації педагогів, які орієнтовані на новітні технології. Це може включати як очні, так і дистанційні курси, семінари та тренінги, що дозволяють сформувати розуміння особливостей сучасних освітніх технологій та інтерактивних методів навчання.

Крім того, ключовим аспектом є створення партнерства між закладами освіти, ІТ-компаніями та громадськими організаціями. Таке партнерство може сприяти обміну досвідом, ресурсами та технологіями, що в свою чергу позитивно вплине на якість освіти. Важливо також забезпечити належну підтримку для тих педагогів, які стикаються з труднощами у впровадженні цифрових інструментів, щоб вони могли отримати допомогу й підтримку в розвитку своїх навичок.

Враховуючи вищевикладені проблеми, необхідно наголосити *на потребі напрацювання комплексної стратегії, напрямками якої мають бути:*

1. Розвиток цифрової інфраструктури, що передбачає забезпечення доступності Інтернету та сучасного обладнання в усіх закладах освіти, особливо в сільських і віддалених районах. Механізм реалізації цього напрямку повинен передбачати залучення інвестицій в оновлення технічної бази закладів освіти, облаштування безкоштовного Wi-Fi на їх території та налагодження партнерства з телекомунікаційними компаніями для забезпечення доступу до швидкісного Інтернету.

2. Підготовка та підвищення кваліфікації педагогів шляхом проведення систематичних тренінгів і курсів для розвитку їх цифрових навичок та здатності інтегрувати технології у навчальний процес.

3. Інтеграція інноваційних навчальних методів шляхом впровадження дистанційного, онлайн та змішаного формату навчання. Забезпеченням реалізації цього напрямку мають бути спеціально розроблені методичні рекомендації та навчальні програми, що містять новітні інструменти, та електронні навчальні курси.

4. Формування доступу до електронних ресурсів, зокрема до відкритих освітніх ресурсів, електронних бібліотек, платформ для онлайн-курсів та відеолекцій.

5. Підтримка інклюзивної освіти шляхом забезпечення рівного доступу до цифрових технологій для здобувачів освіти з особливими потребами. Впровадження цього напрямку має супроводжуватися розробкою рекомендацій з

використання спеціальних технологій та пристроїв для навчання, фінансування програм адаптації освітніх матеріалів, а також підготовку педагогів до роботи з здобувачами освіти з особливими освітніми потребами.

Висновки. В умовах війни в Україні інтеграція інноваційних технологій у систему освіти стає критично важливою для забезпечення рівного доступу до якісних освітніх послуг. Виклики, з якими стикається освітня сфера, зокрема руйнування інфраструктури та скорочення фінансування, підкреслюють необхідність системної державної політики, спрямованої на розвиток цифрових навичок, модернізацію освітнього середовища та підтримку інклюзивності. Реалізація комплексних стратегій, що включають покращення цифрової інфраструктури, підвищення кваліфікації педагогів і забезпечення доступу до електронних ресурсів, дозволить адаптувати систему освіти до нових викликів, створивши умови для інтерактивного та рівноправного навчання для всіх здобувачів.

Список використаних джерел

1. Гевко І.В. Значення інноваційних технологій при здійсненні інклюзивної освіти. *Педагогічний альманах*. 2018. Вип. 37. С. 236-240. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=pedalm_2018_37_40 (дата звернення: 20.02.2025).
2. Мельничук В.О. Дистанційне навчання майбутніх учителів початкової школи: теоретичний аспект. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 12(30). С. 926-936. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/18457/18496> (дата звернення: 20.02.2025).